

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno diplomanta:	David Bujgl
Téma diplomové práce:	Smlouva o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným
Rozsah:	52 stran vlastního textu (137 551 znaků)
Datum odevzdání práce:	4. 6. 2018 tištěná verze a 7. 6. 2018 elektronická verze

Aktuálnost (novost) tématu

V souvislosti se smlouvou o převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným probíhá bohatá diskuse související s otázkami její formy a obsahových náležitostí. Vzhledem k tomu, že dosud nebylo dosaženo shody, je aktuální se nastíněnými otázkami zabývat a prohlubovat dosavadní argumentaci. Z těchto důvodů považuji téma za aktuální.

Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody).

Téma je z hlediska náročnosti zpracování, pokud jde o rozsah právní úpravy, doktrinální zpracování a judikaturu, středně náročné. Téma je doktrínou hojně diskutováno, částečně je pokryto i judikaturou. K řádnému zpracování není vyžadována jen výborná orientace v právu obchodních korporací, ale rovněž i velmi dobrá znalost právního jednání a závazkového práva. Komparace se zahraniční úpravou není pro řádné zpracování tématu nezbytně nutná, byť by byla zajisté obohacující. Se zahraničními prameny ale diplomant nepracoval.

Hodnocení práce

1) splnění cíle práce

V úvodu diplomové práce diplomant uvedl, že cílem je upozornit na vybrané aspekty smlouvy o převodu podílu a nastinit možná řešení výkladových problémů. V úvodu se diplomant snažil rovněž předestřít, jakými otázkami se v jednotlivých kapitolách zabývá, byť tak neučinil dostatečně konkrétně.

Pokud jde o naplnění cíle práce, diplomantovi se cíl podařilo naplnit jen částečně, jak plyne z níže uvedených připomínek formálního i obsahového charakteru. Základním nedostatkem je slabá argumentace a nepřesnost vyjadřování. Práci by nejspíše prospělo, kdyby diplomant zúžil rámec zkoumaných otázek, což by mu umožnilo jít do větší hloubky.

2) samostatnost při zpracování tématu

Nelze pochybovat o tom, že práce byla vypracována diplomantem zcela samostatně.

3) logická stavba práce

Vyjma úvodu a závěru je práce rozdělena do pěti kapitol.

První kapitolu diplomant nazval Podíl jako předmět smlouvy o převodu podílu. Tato kapitola je spíše popisná než analytická. Poslední subkapitola svým názvem ne zcela odpovídá jejímu obsahu.

Druhou kapitolu diplomant věnuje ekonomickému pozadí smlouvy o převodu podílu. Lze pochválit, že se zabývá odlišnými dopady zvolené struktury transakce v daňové oblasti.

V třetí kapitole se diplomant zabývá smlouvou o převodu podílu z hlediska smluvní volnosti. V úvodu této kapitoly však chybí vysvětlení, proč ve vztahu ke smluvní svobodě diplomant strukturovat kapitolu zvoleným způsobem. U poslední subkapitoly lze mít za to, že vhodnější název by byl Smlouva o převodu podílu a obchodní rejstřík. U ní pak není na první pohled zřejmé, jakým způsobem souvisí se smluvní svobodou, když je zaměřena na otázku souhlasu nabyvatele se zápisem do obchodního rejstříku.

Čtvrtou kapitolu diplomant zaměřil na náležitosti smlouvy o převodu podílu. Bohužel subkapitola 4.2. je převážně popisná bez hlubší analýzy načrtnutých otázek (např. v kapitole 4.2.1. se diplomant zmiňuje o typických prohlášeních ve smlouvě o převodu podílu, aniž se pokouší o jejich právní zařazení, rovněž institut odstoupení je jen načrtnut). U subkapitoly 4.1 je třeba se ptát, proč otázku požadavku na

písemnou formu s úředně ověřenými podpisy diplomant rozdělil do kapitoly 3.3 a 4.1, když o ní mohl pojednat na jednom místě. Důvod k rozdělení do dvou subkapitol v rozdílných kapitolách není zřejmý a pro vlastní práci se nejeví ani přínosný.

Poslední kapitolu diplomant věnoval specifikům smlouvy o převodu kmenového listu. Mám výhrady k názvu kapitoly 5.2 (Ne)významnost smlouvy v případě převodu kmenového listu, v níž se diplomant zaměřuje na její bezformálnost. Z toho ale nelze dovozovat její nevýznamnost.

Druhou a třetí kapitolu považuji za nejlépe zpracovanou část diplomové práce, byť i ty nejsou prosty výhrad, ostatní kapitoly jdou daleko více po povrchu nastíněných problémů bez snahy o hlubší rozbor problematických otázek, resp. řádnou argumentaci předestřených závěrů, a bez vyčerpání všech podnětů plynoucích z dostupné literatury a judikatury. Pochvalu si na druhou stranu zaslouží, že jednotlivé kapitoly obsahují ve svém závěru dílčí shrnutí.

4) hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Diplomant se pokouší o analýzu problematických otázek, byť ne vždy v takové hloubce, jakou by si zasluhovaly. Diplomant se snaží zaujímat svá stanoviska k nastíněným problematickým otázkám občas ale bez přesvědčivé důkladné argumentace. Z diplomové práce je patrné, že diplomant má osobní praktickou zkušenost s převodními transakcemi s podíly ve společnosti s ručením omezeným, což je na jednu stranu pro práci obohacující (např. rozdílné daňové dopady), na druhou stranu je to ale limitující, protože místy diplomová práce řeší okrajové otázky nebo tenduje k poskytnutí základních informací podnikatelské veřejnosti (např. jen načrtnutá otázka ujištění ohledně splnění vkladové povinnosti na str. 11 či otázka ověřování podpisů na str. 42).

Dále si dovoluji připojit několik věcných poznámek k obsahu práce, které ale nemají vyčerpávající charakter. Na str. 1 diplomant uvádí, že podíl je věcí v právním smyslu, s čímž souhlasím, je mu ale znám i právní názor, podle něž podíl není věcí v právním smyslu? Na str. 2 pak diplomant bez hlubší argumentace tvrdí, že lze na podíl vztáhnout pravidla o nabytí vlastnického práva od neoprávněného, aniž specifikuje, zda všechna pravidla anebo jen některá. Na str. 11 diplomant uvádí, že při převodu podílu si převodce nemůže ponechat právo na vyplacení konkrétního podílu na zisku. Lze takového záměru nějakým způsobem dosáhnout anebo je zcela vyloučeno, aby v souvislosti s převodem podílu byl oprávněným z pohledávky na výplatu konkrétního podílu na zisku převodce? Na téže straně diplomant uvádí, že při převodu podílu by měl být nabyvatel ujištěn, že vkladová povinnost byla zcela splněna. Lze se tázat, zda takové ujištění je dostatečné pro zánik ručební povinnosti. Na str. 12 diplomant doporučuje převodci, aby si vždy ověřil osobu, na níž má být podíl převeden s ohledem na svou povinnost loajality vůči společnosti. Jde o pravidelnou povinnost převodce? Nespočívalo porušení loajality v předestřeném případě řešeném Nejvyšším soudem spíše v tom, že převodem podílu se převodce chtěl vyhnout procesu likvidace? Nato navazuje diplomant úvahou, že záměrem nabyvatele by mělo být pokračování v dosavadní činnosti společnosti, jinak půjde o porušení povinnosti loajality převodce a že je pro splnění této povinnosti dostatečné, pokud tento záměr bude vyjádřen ve smlouvě. Plyne z toho, že nelze nabýt podíl ve společnosti s cílem ukončit její podnikatelskou činnost? Na str. 16 se diplomant okrajově dotýká otázky, zda podíl je věcí zapsanou ve veřejném seznamu, přičemž odkazuje jen na jeden pramen. Argumentaci, kterou předkládá proti tomuto závěru, nepovažuji za úplnou. Zápisy do veřejných seznamů mohou totiž mít charakter jak konstitutivních zápisů, tak deklaratorních. Na téže straně diplomant srovnává převod podílu s převodem nemovité věci a snaží se komparovat výhody a nevýhody z toho plynoucí, pokud jde o výnos takové transakce. Ve vztahu k prodeji nemovité věci pak píše o rozdělení zisku společnosti, aniž si dostatečně uvědomuje, že prodej nemovité věci společností nemusí vždy vést k vytvoření zisku a že cesta společníka k získání výnosu nevede jen skrze rozdělení zisku. Jaké další možnosti přicházejí v úvahu? Na straně 19 diplomant dle mého soudu nesprávně označuje pojem smlouvy o převodu podílu za legislativní zkratku. Na str. 24 se diplomant nedostatečně vypořádává s otázkou, proč obligační smlouva nemá charakter smlouvy o smlouvě budoucí. Lze na základě obligační smlouvy žalovat? A čeho by se žalobce domáhal? Na téže straně vzbuzuje diplomantovo tvrzení zdání, že rozdělení transakce na obligační a soluční smlouvu zabrání sporům mezi smluvními stranami.

Nedomnívám se, že tomu tak je. Při použití dvoufázového postupu hrozí spor o to, zda jsou již podmínky pro uzavření soluční smlouvy splněny nebo ne, resp. hrozí, že převodce přestane být ochoten soluční smlouvu uzavřít. U jednofázové transakce spory také nelze vyloučit. Důvodem pro použití dvoufázové transakce je tak spíše podle mého názoru ochrana důvěrnosti podmínek transakcí před společností a ostatními společníky. Na str. 25 se diplomant stručně zmiňuje o tzv. tichém převodu podílu. Vyvolává ale takový převod nějaké účinky ve vztahu ke společnosti? Co se stane, pokud původní vlastník podílu jej opětovně převede a nový nabyvatel předloží účinnou převodní smlouvu společnosti? Stane se společníkem společnosti a vlastníkem podílu? Je diplomantovi známa judikatura Nejvyššího soudu z poslední doby zabývající se otázkou postavení nabyvatele podílu v obchodní korporaci před předložením účinné převodní smlouvy obchodní korporaci? Na str. 27 diplomant tvrdí, že odstoupení může být podkladem pro zápis změny společníka v obchodním rejstříku. Toto jeho tvrzení si žádá hlubšího odůvodnění. Za sebe mám za to, že odstoupení samo o sobě není dostatečným podkladem pro zápis změny společníka, ledaže bude doplněno i prohlášením druhé smluvní strany potvrzující nespornost zániku závazku v důsledku odstoupení. Důvodem je, že podkladem pro zápis mohou být jen listiny dokládající nesporné skutečnosti, protože rejstříkový soud v rejstříkovém řízení není oprávněn vést dokazování o sporných věcech. Na str. 28 a násl. se diplomant zabývá následky nedodržení písemné formy u smlouvy o převodu podílu, přičemž bez hlubšího rozboru dospívá na str. 30 k závěru, že nedodržení formy bude mít jen relativní neplatnost. Diplomant nezkoumá, jakou funkci požadavek písemné formy plní, aby v návaznosti na to formuloval závěr o následku jeho nedodržení. Odkazují jej na komentář k občanskému zákoníku od nakladatelství Leges od autorů F. Melzera a P. Téglu a k obhajobě prosím dopracování této otázky. Totéž platí i o závěrech na str. 31 na konci kapitoly 3.3. Pro úplnost uvádím, že není dostatečným argumentem, že se diplomant domnívá, že smyslem a účelem zákona je, aby právní jednání od počátku nevyvolávalo žádné právní následky, aniž vysvětlí, proč si to myslí, resp. o jaké relevantní argumenty tyto závěry opírá. Na str. 32 diplomant tvrdí, že rejstříkový soud může vedle soluční smlouvy vyžadovat i předložení obligační smlouvy. V jakých případech by to přicházelo v úvahu? Na téže straně diplomant tvrdí, že k zápisu nového společníka postačí prohlášení smluvních stran o tom, že došlo k převodu podílu. Opravdu by takové prohlášení bylo dostatečné? Cožpak z něho plyne, že smlouva o převodu podílu byla předložena společnosti a nabyta tak vůči ní účinností? Na str. 40 diplomant uvádí jako jednu z možných odkládacích podmínek povolení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže se spojením soutěžitelů, opomíná však zdůraznit, že vedle obrátových kritérií při posuzování, zda transakce podléhá povolovacímu režimu, hraje roli, zda soutěžitelé působí na témže relevantním trhu či nikoli. Na str. 41 diplomant uvádí, že standardní součástí smlouvy o převodu podílu je volba práva. Pokud se touto otázkou diplomant chtěl zabývat, bylo by na místě, aby ji více rozvedl, a to ve směru, zda je volba práva možná, co když učiněna nebude, jakou roli hraje, že smluvní strany pocházejí z členského státu EU atd. Na str. 45 diplomant uvádí, že vtělení podílu do kmenového listu je možné jen tehdy, pokud společenská smlouva se odchýlí od § 208 z. o. k. Jak by diplomant posoudil situaci, kdy společenská smlouva určuje, že mají být podíly vtěleny do kmenových listů, ale o vyloučení § 208 z. o. k. nic výslovně nestanovuje? S ohledem na text na str. 46 se lze ptát, zda je dostačující, jestliže převodní rubopis na kmenovém listu vyhoví požadavkům zákona směnečného a šekového. Diplomant by měl na téže straně důsledně vysvětlit, proč není dostatečné pro účinnost převodu kmenového listu vůči společnosti předložení jeho kopie a proč je nutné předložit originál. Na str. 47 argument o předložení kopie kmenového listu rejstříkovému soudu ve vztahu k souhlasu nabyvatele se zápisem do obchodního rejstříku neobstojí již jen proto, že kmenový list podpis nabyvatele neobsahuje. V celé páté kapitole postrádám vysvětlení, proč zákon u smlouvy o převodu podílu vyžaduje písemnou formu s úředně ověřenými podpisy, byť se o tom vede diskuse, a proč u převodu kmenového listu žádné požadavky na formu nevznáší.

5) práce s literaturou

Použité zdroje jsou reprezentativní jen částečně. Lze sice konstatovat, že se základními prameny diplomant pracoval, přesto některé zdroje opominul. V pramenech zejména postrádám komentář k občanskému zákoníku od nakladatelství Leges či článek od M. Zváry Nabytí podílu od

neoprávněného ve společnosti s ručením omezeným na základě smlouvy o převodu podílu či od téhož autora článek Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným a povinnost loajality. U některých kolektivních děl diplomant neuvádí konkrétního autora citované pasáže (např. pozn. 30). Některé citace, pokud jde o autory, jsou zbytečně široké (např. pozn. 5 či 112) a neodpovídají předepsané citaci uvedené u daného díla. To je ale nejspíše způsobeno spolehnutím se diplomanta na správnost vygenerovaných citací v systému beck-online.cz, které ale nejsou vždy vygenerovány správně (občas odkazují na jinou stránku a občas na rozdíl od vzoru citace kolektivního díla uváděného v tištěné verzi zahrnují hlavní autory s dodatkem a kol. v elektronické verzi zahrnují všechny autory). Citace děl v poznámkovém aparátu ale není jednotná. U většiny citovaných autorů diplomant uvádí jejich příjmení a iniciálu křestního jména, v případě pozn. 9 a násl. rozepisuje celé autorovo jméno. U některých citací chybí odkaz na konkrétní stranu (např. poznámka 98).

Poznámkový aparát je rozsáhlý (163 poznámek) a plně funkční. Chválím, že neobsahuje prosté odkazy na zákonná ustanovení.

6) jazyková a stylistická úroveň

Ke stylistice lze učinit tyto výhrady: Diplomant používá velká počáteční písmena u názvů či zkratk zákonů (např. Zákon o obchodních korporacích, Občanský zákoník), což neodpovídá pravidlům českého pravopisu. Místy je diplomantovo vyjadřování nepřesné. Např. na str. 10 diplomant uvádí „zda nemá jeho vlastnictví podílu nějaké vady“, byť z kontextu plyne, že má na mysli vady podílu. Na téže straně pak diplomant píše, že v případě, že nenabývá nabyvatel 100% podíl, má si ověřit, jaká práva a povinnosti jsou s podílem spojena, tj. kvalitu podílu. Proč by tak nabyvatel neměl učinit i v případě, že nabude 100% podíl? Přece ze skutečnosti, že se nabyvatel stane jediným společníkem, neplyne, že podíl nemůže být zatížen vadou. O nepřesnosti vyjadřování diplomanta svědčí i použití výrazu „události“ na str. 25 či obrat „vydat bezdůvodné obohacení získané na základě obligační smlouvy“ na str. 26. Nepřesností trpí i věta na str. 40 o povinnosti prodávajícího pokračovat v podnikání, byť z kontextu je zřejmé, že nemá jít o podnikání prodávajícího, ale společnosti, jejíž podíl se prodává. Jako další příklad nepřesnosti ve vyjadřování lze uvést obrat na str. 49, že „[h]lavní motivací nabyvatele je ... podílet se na řízení společnosti a disponovat s jejím majetkem.“, což by svědčilo pro závěr, že diplomant má za to, že s majetkem společnosti disponuje společník přímo.

Vytknout lze i uvozování věty symbolem „§“, což je obecně rozšířený nešvar (např. na str. 4 nebo 17), na místo použití obratu „Ustanovení §“.

7) úprava práce (text, grafy, tabulky)

Úprava práce je v zásadě standardní. Od strany 53 chybí číslování stran.

Otázky k zodpovězení při obhajobě

K zodpovězení při obhajobě předestírám diplomantovi k zamyšlení otázky předestřené výše v textu.

Závěrečné hodnocení

Přes výše uvedené výhrady mám za to, že práce splňuje předpoklady kladené na diplomovou práci, a proto ji doporučuji připustit k ústní obhajobě. Předběžně navrhuji diplomovou práci ohodnotit klasifikačním stupněm velmi dobře až dobře v závislosti na průběhu ústní obhajoby.

V Praze dne 3. července 2018

JUDr. Kateřina Eichlerová, Ph.D.
vedoucí diplomové práce